

*Ineke de Noord:
"Verslaving heeft veel
verschillende vormen
en gezichten"*

A portrait of Ineke de Noord, a woman with long, wavy, light-colored hair, wearing a dark blue jacket. She is smiling slightly and looking towards the camera. The background is blurred, showing what appears to be an outdoor setting with other people.

Verślavingsartsen voor het voetlicht

Alle verślavingsartsen die lid zijn van de beroepsvereniging VVGN, worden per 1 januari 2022 ook lid van de LAD. "Een logische stap gezien de ambitie van de beroepsgroep om zich beter te profileren én te positioneren", vindt Ineke de Noord, verślavingsarts KNMG en bestuurslid bij de Vereniging voor Verślavinggeneeskunde Nederland (VVGN).

Combinatielidmaatschap

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VVGN in maart 2020 hebben de leden ingestemd met een combinatielidmaatschap tussen de VVGN en de LAD. Dat betekent dat verslavingsartsen die lid zijn van de VVGN

vanaf 1 januari 2022 ook lid worden van de LAD (tenzij ze dat niet willen). Ook aiOS die voor september 2021 zijn gestart, worden aangesloten bij de LAD; aiOS die daarna zijn gestart, worden lid via hun werkgever SBOH.

De laatste jaren zijn verslavingsartsen in toenemende mate in (vak)media te zien, zo ook eerder dit jaar in het LAD-magazine. De Noord is blij met deze ontwikkeling. “Dat is een van de redenen waarom ik actief ben bij de VVGN. Artsen en andere zorgprofessionals kunnen ons veel vaker inschakelen om te helpen bij – vaak lastige – patiënten met een verslaving.” Hoewel verslavingszorg al meer dan een eeuw bestaat, is de inzet van gespecialiseerde artsen pas later gestart. “Verslavingszorg was eerst jarenlang onderdeel van het domein welzijn, en niet zorg. De consultatiebureaus voor alcohol en drugs werden steeds professioneler en verslavingen werden meer en meer gezien als een medisch probleem. Daarom werd steeds vaker een arts ingeschakeld. In 1985 hebben deze artsen zich verenigd in de VVGN. Tegenwoordig zijn er in Nederland ongeveer 200 verslavingsartsen actief”, aldus De Noord.

Zichtbaarder

De eerste officiële opleiding tot verslavingsarts ging in 2007 van start. De artsen die daar instroomden, kwamen vanuit alle hoeken in de zorg. De Noord: “Er zaten SEH-artsen, medisch specialisten en jeugd-artsen bij; veelal artsen die begonnen aan een tweede carrière. De afgelopen jaren zien we gelukkig ook steeds meer jonge basisartsen de opleiding instromen. Het is echt een vakgebied dat groeit.” Die groei maakt ook dat de beroepsgroep de ambitie heeft zichtbaarder te worden. “We willen niet alleen bekender worden richting het publiek, maar zeker ook naar collega’s. Het zou fijn zijn als collega-zorgverleners en ook artsen ons beter weten te vinden en ons vaker om een consult vragen.”

De Noord verwacht dat de expertise van een verslavingsarts bij veel patiënten van andere artsen waardevol kan zijn. “Denk aan die ene patiënt die keer op keer op de SEH belandt, de pijnpatiënt die steeds vaker terugkomt voor een nieuw recept of een patiënt die voorafgaand aan een behandeling moet stoppen met middelengebruik. Idealiter zouden we als verslavingsartsen dit soort zorg structureel in ziekenhuizen willen aanbieden, maar dit is nu niet het geval.”

Verslaafd genoeg?

Dat er nog niet voldoende naar verslavingsartsen wordt doorverwezen, heeft ook te maken met het klassieke beeld dat heerst over verslavingen. “Vaak denken mensen dat het gaat om iemand die zijn gebruik toegeeft en hulp zoekt, of iemand die leeft onder erbarmelijke omstandigheden. Maar verslaving heeft zoveel verschillende vormen en gezichten. Wat we zien, is dat mensen met een verslaving vaak lang in een ontkenningfase zitten en er alles aan doen om het verborgen of geheim te houden, zeker voor een arts. En ook al komt middelengebruik in de spreekkamer ter sprake, er wordt veelal ondergerapporteerd door de patiënt. Dan zijn die vier borrels op een avond er ineens maar eentje.” Wanneer stuur je als arts iemand door naar een verslavingsarts? Oftewel, wanneer is iemand verslaafd genoeg? “Dat is heel ingewikkeld”, weet De Noord, “want uiteraard wil je iemand behandelen als het probleem nog behapbaar is, maar helaas werkt het in de praktijk niet zo. Patiënten moeten de juiste indicatie kunnen krijgen om in behandeling te kunnen, en vaak is dat pas als echt sprake is van disfunctioneren.”

Stevig geluid

Collectieve aansluiting bij de LAD past volgens De Noord bij de wens van de VVGN om verslavingsartsen beter te positioneren. “We hebben aan de LAD een goede steun in de rug. Bij niet alle ggz-instellingen zitten de verslavingsartsen in de medische staf. Omdat de LAD nauw betrokken is bij de oprichting hiervan, kan ze ons helpen hier wel aan tafel te komen. We realiseren ons dat dit niet allemaal vanzelf gaat, dus we zijn ook zelf aan zet.”

De juridische dienstverlening van de LAD biedt volgens De Noord ook een groot voordeel voor VVGN-leden. “Verslavingsartsen hebben door dit combinatielidmaatschap recht op twintig uur juridische dienstverlening per jaar. Ze kunnen terecht bij het Kennis- en dienstverleningscentrum voor bijvoorbeeld advies bij onderhandelingen voor een nieuwe baan, maar ook in het geval van een conflict met de werkgever.”

Kip of ei

De Noord werkt al sinds 2009 als verslavingsarts. “Ik heb eerste lange tijd op een polikliniek gewerkt en sinds twee jaar werk ik klinisch op een afdeling met patiënten met een ernstige psychiatrische aandoening.” Na ruim elf jaar ziet ze nog volop afwisseling in haar werk. “Ik vind het zo mooi dat ik zowel met somatische als psychische problemen te maken heb. Het is iedere keer weer een uitdaging erachter te komen wat er eerder was: de verslaving of andere aandoeningen. Bijvoorbeeld bij een depressie: heeft die ervoor gezorgd dat de patiënt verslaafd is? Of is het een gevolg van de verslaving?” ■